

Obraćanje višeg zamjenika visokog predstavnika Petera Bas-Backera na prvoj konferenciji “Balkanski mozaik” u BiH

“Izgradnja jačeg građanskog društva u Bosni i Hercegovini”

Dame i gospodo,

Hvala vam najljepša što ste mi pružili priliku da se obratim ovoj konferenciji, čiji su ciljevi, po mom mišljenju, i važni i svrsishodni.

Jedna od mojih glavnih nadležnosti na mjestu višeg zamjenika visokog predstavnika je da učinim sve što mogu da promoviram jačanje građanskog društva u Bosni i Hercegovini, osobito pomažući akterima građanskog društva u njihovim naporima da uspostave efikasne i održive mehanizme saradnje sa domaćim vlastima.

Imajući u vidu nacionalnu, ustavnu i administrativnu složenost BiH – da ne pominjem njenu bolno blisku prošlost – ovo nije lak zadatak.

Nacrt sporazuma o saradnji između Vijeća ministara BiH i

nevladinog sektora u BiH veoma je ilustrativan primjer. Iako se ovaj Sporazum ovih dana treba usvojiti i potpisati, trebalo je jako puno vremena i puno intenzivnog lobiranja da bi do toga došlo. No osigurati da ovaj Sporazum zaista postane okvir za autentično partnerstvo po svim pitanjima koja su od zajedničkog interesa za nevladine organizacije i Vijeće ministara – i za građane uopšteno – zahtijevaće još više vremena, truda i dobre volje.

Vitalno i angažovano građansko društvo je, naravno, od ključne važnosti: ne samo za dugoročni uspjeh i održivost svih reformi koje je ova zemlja pokrenula u posljednjih nekoliko godina, nego i za održivost same zemlje.

Nevladine organizacije i drugi akteri građanskog društva imaju ključnu ulogu u razvoju jakog, stabilnog i cjelovitog društva u Bosni i Hercegovini.

Prošle sedmice na jednoj drugoj konferenciji* s pravom je rečeno da Bosni i Hercegovini još uvijek vidljivo nedostaje “društveno ljepilo”, ona vrsta “ljepila” koje se sastoji od raširenog povjerenja, očekivanja dobre volje i opšteg konsenzusa o tome zašto i kako konstitutivni narodi i “drugi” treba da dijele ovu zemlju.

Ali društvo znači puno više od saglasnosti između nacionalnih grupa i političara koji ih predstavljaju. Ono također znači sklapanje saveza između različitih interesnih sfera, zajedničke interese između različitih društvenih slojeva, stručnih udruženja, privrednika, sindikata, studenata, sportista i takozvanih običnih građana.

To je ono što definira “građansko društvo”. To je također razlog zašto je energično, angažovano i zahtjevno građansko društvo tako potrebno. Jer rat je uništio više od života i imovine. On je uništio i to “društveno ljepilo” – nadu i osjećaj pripadnosti zbog kojih zemlje postaju više od pukog zbira svojih upravnih dijelova: sela, gradova, kantona i

entiteta od kojih se sastoje i naroda i građana koji u njima žive.

Zahvaljujući vrijednom radu i strpljivosti građana BiH – te značajnoj vodećoj ulozi i pomoći međunarodne zajednice – osnovna obnova i izgradnja države su okončani.

Ali udahnuti život tim strukturama, osigurati da ih većina ljudi prihvati i vjeruje u njih – to tek treba učiniti. To je posao jakog građanskog društva – a Bosni i Hercegovini je ono prijeko potrebno.

Građansko društvo može dati podršku pomirenju, pomoći da se obnovi povjerenje i pospješi tolerancija kako među pojedincima tako i između nacionalnih grupa, što mir čini održivim a zajedničku državu legitimnom u očima – i srcima – svih njenih građana.

Prema tome, uspostava, rast i dogovor o građanskom društvu nisu samo dodatna opcija ili poželjni tok stvari. Oni su od suštinske važnosti za blagostanje svake demokratske zajednice odnosno društva.

Imajući u vidu izazove koji se nalaze pred vama, uključujući i usvajanje funkcionalne i ekonamične ustavne strukture sa kojom se svi građani i narodi Bosne i Hercegovine mogu identificirati, pred tek nastalim građanskim društvom ove zemlje nalazi se ogroman zadatak: ne samo pomoći u reformi države, nego i u ponovnoj izgradnji društva.

Kao što smo mogli vidjeti u posljednjih godinu dana, postizanje konsenzusa potrebnog za reformu državnih struktura dovoljno je teško samo po sebi; ali izgradnja razvijenog (građanskog) društva još je teža. Ustvari, to je vjerovatno najteži dio provedbe mirovnog procesa.

Vjerujem da se apatija, pasivnost, cinizam i beznade koji vladaju među previše ljudi u ovoj zemlji mogu suzbiti i prevazići stvaranjem jake koalicije između nevladinih

organizacija, medija, akademskih institucija i svih drugih udruženja odnosno izraza građanskog angažmana i građanskog dijaloga. Međunarodna zajednica može i mora igrati svoju ulogu, ali nijedan tako složen i temeljan zadatak ne može se otpočeti a kamoli uspješno okončati ukoliko to nije zajednička volja građana BiH.

Nadam se i vjerujem da će oni prihvatiti taj izazov.

Hvala vam.

* “Primjeri iz Bosne i Hercegovine: održivi koncepti ili stranputice međunarodne zajednice?”, u organizaciji Fondacije Heinrich Boell, Sarajevo , 17. april 2007.